

פרשת מטות פרק לב- בני גד וראובן

עמוד ג: מילים מנחות

מילים מנחות:
ארץ- 18 רובם על ארץ כנען שבלעדיה אין נחלה מחוץ לה.
מקנה- תאוות הממון של 2 השבטים, אך משה נוקט בצאן.
חלוץ- עיקר התנדבותם של 2 השבטים עד שיחלו כל שאר ישראל.

א **וימקנה** רב, הִיָּה לְבַנֵי רְאוּבֵן וּלְבַנֵי גַד-עֲצוּם מְאֹד; וַיִּרְאוּ אֶת-אֶרֶץ יַעֲזֹר, וְאֶת-אֶרֶץ גִּלְעָד, וְהִנֵּה הַמְּקוֹם, מְקוֹם **מִקְנֵה**. ב וַיָּבֹאוּ בְנֵי-גַד, וּבְנֵי רְאוּבֵן; וַיֹּאמְרוּ אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אֱלֹעָזָר הַכֹּהֵן, וְאֶל-נְשִׂאֵי הָעֵדָה לֵאמֹר. ג עֲטֹרוֹת וְדִיבֹן וַיַּעֲזֹר וְנִמְרָה, וְחִשְׁבוֹן וְאֱלֹעָלָה, וּשְׁבִים וּנְבוֹ, וּבְעֹן. ד **הָאֶרֶץ**, אֲשֶׁר הִכָּה ה' לִפְנֵי עַדְת יִשְׂרָאֵל-אֶרֶץ **מִקְנֵה** הוּא; וְלַעֲבָדֶיךָ **מִקְנֵה**. ה וַיֹּאמְרוּ אִם-מִצְאָנוּ חֵן בְּעֵינֶיךָ-יִתֵּן אֶת-הָאֶרֶץ הַזֹּאת לַעֲבָדֶיךָ, לְאַחֲזָהּ: אֵל-תַּעֲבִרְנוּ, אֶת-הַיַּרְדֵּן. ו וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, לְבַנֵי-גַד וּלְבַנֵי רְאוּבֵן: הֲאֵחִיכֶם, יָבֹאוּ לְמַלְחָמָה, וְאַתֶּם, תִּשְׁבּוּ פֹה. ז וְלָמָּה תִּנְוֹאוּן (תִּנְיָאוּן), אֶת-לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל-מֵעַבֵּר, אֶל-הָאֶרֶץ, אֲשֶׁר-נָתַן לָהֶם, ה'. ח כֹּה עָשׂוּ, אֲבֹתֵיכֶם, בְּשַׁלְחֵי אֶתֶם מִקְדָּשׁ בְּרִנְעָה, לְרֵאוֹת אֶת-הָאֶרֶץ. ט וַיַּעֲלוּ עַד-נַחַל אֲשַׁכּוֹל, וַיִּרְאוּ אֶת-הָאֶרֶץ, וַיִּנְיָאוּ, אֶת-לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל-לְבַלְתֵּי-בָא, אֶל-הָאֶרֶץ, אֲשֶׁר-נָתַן לָהֶם, ה'. י וַיַּחַר-אַף ה', בַּיּוֹם הַהוּא; וַיִּשָּׁבַע, לֵאמֹר. יא אִם-יִרְאוּ הָאֲנָשִׁים הָעֲלִים מִמִּצְרַיִם, מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה, אֶת הָאָדָמָה, אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב: כִּי לֹא-מִלְאוּ, אַחֲרָי. יב בְּלִתי כָּלֵב בֶּן-יִפְנֵה, הִקְנִזִי, וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נוּן: כִּי מִלְאוּ, אַחֲרַי ה'. יג וַיַּחַר-אַף ה', בְּיִשְׂרָאֵל, וַיִּנְעַם בַּמִּדְבָּר, אֲרַבְעִים שָׁנָה-עַד-תֵּם, כָּל-הַדּוֹר, הָעֹשֶׂה רָע, בְּעֵינַי ה'. יד וְהִנֵּה קִמַּתֶּם, תַּחַת אֲבֹתֵיכֶם-תִּרְבּוּת, אֲנָשִׁים חֲסָאִים: לְסָפוֹת עוֹד, עַל חֲרוֹן אַף-ה' אֶל-יִשְׂרָאֵל. טו כִּי תִשׁוּבוּ, מֵאַחֲרָיו, וַיִּסַּף עוֹד, לְהַנִּיחוֹ בַּמִּדְבָּר; וְשַׁחַתֶּם, לְכָל-הָעָם הַזֶּה. טז וַיִּגְשׁוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ, גְּדֹרֹת **צֹאן** נִבְנְהָ **לְמִקְנֵנוּ** פֹּה, וְעָרִים, לְטַפְנוּ. יז וַאֲנַחְנוּ **נַחֲלָץ** חֲשִׁים, לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, עַד אֲשֶׁר אִם-הִבִּיאֲנֶם, אֶל-מְקוֹמָם; וַיִּשָּׁב טַפְנוּ בְּעָרֵי הַמִּבְצָר, מִפְּנֵי יִשְׁבֵי הָאֶרֶץ. יח לֹא נָשׁוּב, אֶל-בְּתִינוּ-עַד, **הַתְּנַחֵל** בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אִישׁ, **נַחֲלָתוֹ**. יט כִּי לֹא **נִתַּחֵל** אֶתֶם מֵעַבֵּר לַיַּרְדֵּן וְהִלָּאָה: כִּי בָאָה **נַחֲלָתֵנוּ** אֲלֵינוּ מֵעַבֵּר הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה. כ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה, אִם-תַּעֲשׂוּן אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה: אִם-**תִּתְלָצוּ** לִפְנֵי ה', לְמַלְחָמָה. כא וְעַבְר לָכֶם כָּל-**חֲלוּץ** אֶת-הַיַּרְדֵּן, לִפְנֵי ה', עַד הוֹרִישׁוּ אֶת-אִיבֵיו, מִפְּנֵיו. כב וּנְכַבְּשָׁה הָאֶרֶץ לִפְנֵי ה', וְאַחַר תִּשְׁבּוּ-וְהִייתֶם נְקִיִּים מֵה', וּמִיִּשְׂרָאֵל; וְהִיְתָה הָאֶרֶץ הַזֹּאת לָכֶם, לְאַחֲזָה-לִפְנֵי ה'. כג וְאִם-לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן, הִנֵּה חֲטַאתֶם לַה'; וַדְּעוּ, חֲטַאתְכֶם, אֲשֶׁר תִּמְצָא, אֶתְכֶם. כד בְּנוּ-לָכֶם עָרִים לְטַפְכֶם, וּגְדֹרֹת **לְצִנְאָכֶם**; וְהִצִּיא מִפִּיכֶם, תַּעֲשׂוּ. כה וַיֹּאמֶר בְּנֵי-גַד וּבְנֵי רְאוּבֵן, אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: עֲבָדֶיךָ יַעֲשׂוּ, כְּאֲשֶׁר אָדָנִי מִצְוָה. כו טַפְנוּ נָשִׁינוּ, **מִקְנֵנוּ** וְכָל-בְּהֵמַתֵּנוּ-יְהִיו-שָׁם, בְּעָרֵי הַגִּלְעָד. כז וְעֲבָדֶיךָ יַעֲבְרוּ כָל-**חֲלוּץ** צְבָא, לִפְנֵי ה'-לְמַלְחָמָה: כְּאֲשֶׁר אָדָנִי, דִּבֶּר. כח וַיְצוּ לָהֶם, מֹשֶׁה, אֶת אֱלֹעָזָר הַכֹּהֵן, וְאֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נוּן; וְאֶת-רֵאשֵׁי אֲבוֹת הַמְּטוֹת, לְבַנֵי יִשְׂרָאֵל. כט וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם, אִם-יַעֲבְרוּ בְנֵי-גַד וּבְנֵי-רְאוּבֵן אֶתְכֶם אֶת-הַיַּרְדֵּן כָּל-**חֲלוּץ** לְמַלְחָמָה לִפְנֵי ה', וּנְכַבְּשָׁה הָאֶרֶץ, לִפְנֵיכֶם-וַיִּנְתְּתֶם לָהֶם אֶת-אֶרֶץ גִּלְעָד, לְאַחֲזָה. ל וְאִם-לֹא יַעֲבְרוּ **חֲלוּצִים**, אֶתְכֶם-וְנִאֲחַזּוּ בְּתַכְכֶם, **בְּאֶרֶץ** כְּנָעַן. לא וַיַּעֲנוּ בְנֵי-גַד וּבְנֵי רְאוּבֵן, לֵאמֹר: אֶת אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' אֶל-עֲבָדֶיךָ, כֵּן נַעֲשֶׂה. לב נַחְנוּ נַעֲבֵר **חֲלוּצִים** לִפְנֵי ה', **אֶרֶץ** כְּנָעַן; וְאַתְּנוּ אַחֲזֵת **נַחֲלָתֵנוּ**, מֵעַבֵּר לַיַּרְדֵּן. לג וַיִּתֵּן לָהֶם מֹשֶׁה לְבַנֵי-גַד וּלְבַנֵי רְאוּבֵן וּלְחֻצֵי שִׁבְט מְנַשֶׁה בֶּן-יִוִּסָף, אֶת-מַמְלַכֶת סִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֲמֹרִי, וְאֶת-מַמְלַכֶת, עוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן: **הָאֶרֶץ**, לְעָרֶיהָ בְּגִבְלַת-עָרֵי הָאֶרֶץ, סָבִיב. לד וַיִּבְנוּ בְנֵי-גַד, אֶת-דִּיבֹן וְאֶת-עֲטֹרֹת, וְאֶת, עֲרֵעֵר. לה וְאֶת-עֲטֹרֹת שׁוֹפָן וְאֶת-יַעֲזֹר, וַיִּגְבְּהָהּ. לו וְאֶת-בֵּית נִמְרָה, וְאֶת-בֵּית הָרֹן: עָרֵי מִבְצָר, וּגְדֹרֹת **צֹאן**. לז וּבְנֵי רְאוּבֵן בָּנוּ, אֶת-חִשְׁבוֹן וְאֶת-אֱלֹעָלָה, וְאֶת, קַרְיַת־יִם. לח וְאֶת-נְבוֹ וְאֶת-בְּעַל מְעוֹן, מוֹסַבֶת שָׁם-וְאֶת-שִׁבְמָה; וַיִּקְרְאוּ בְשֵׁמֹת, אֶת-שְׁמוֹת הָעָרִים אֲשֶׁר בָּנוּ. לט וַיִּלְכוּ בְנֵי מְכִיר בֶּן-מְנַשֶׁה, גִּלְעָדָה-וַיִּלְכְּדָהּ; וַיּוֹרֶשׁ, אֶת-הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר-בָּהּ. מ וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת-הַגִּלְעָד לְמְכִיר בֶּן-מְנַשֶׁה; וַיִּשָּׁב בָּהּ. מא וַיֹּאִיר בֶּן-מְנַשֶׁה **חֲלוּץ** וַיִּלְכַּד אֶת-חֹתֵיהֶם; וַיִּקְרָא אֹתָהֶן חֹת יֹאִיר. מב וַנְּבַח **חֲלוּץ** וַיִּלְכַּד אֶת-קָנָת וְאֶת-בְּנֹתֶיהָ; וַיִּקְרָא לָהּ נַחַב בְּשֵׁמוֹ.

הַזֵּן לשון עבר רחוק, כלומר **כבשו מזמן** לכן אין כאן מתנה אלא צדק וכן בדברים ג, יד. דה"א ג, כב - ברור שהיה לפני ירידה מצרימה.

Parashat Mattot

The use of certain words or terminology can change the atmosphere of a given story, and when this takes place in the Torah, it is no accident.

We find that the Tribes of Gad and Reuven refer over and over again to their **mikneh** – their cattle. The word **mikneh** – from the root *k-n-h* – refers to ownership, to the physical and material elements of the world, which appear to have been the source of their expressed desires. This also appears in their skewed values-system, which had them placing their concerns about their cattle before their concerns about their wives and children.

Moshe replies with the word **tzona'ahem** – your flock – a word with much more spiritual connotations that the two tribes adopt.

Another word that carries with it deep significance is **halakh**, which appears instead of the more common biblical term *va-yelekh*. That explains to us the place of the half-tribe of Menashe in this story, who get a portion on the Eastern Bank of the Jordan River even though they did not come with any special request. It appears that they had a long association with that land. In fact, they receive the largest portion of it (as a half-tribe they receive more than Reuven and Gad together).